

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: De hellige tre Konger

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "De hellige tre Konger", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1811_157-txr-shoot-idm69.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Oversigt over manuskripter og tryk

Manuskripter

Der kendes ikke komplette manuskripter til værkets to dele, "Hr. Sandsiger!" og "De hellige tre Konger", men følgende findes i Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København:

Signatur	Type	Indhold
Fasc. 382	udkast	"Hr. Sandsiger!", del af manuskript (af s. 183)
Fasc. 386.50a	udkast	"De hellige tre Konger [Vi har en Seng saa bred og stor]"
Fasc. 386.50b	kladde	"De hellige tre Konger [Deilig er den Himmel blaa]"

Manuskriptet til "Hr. Sandsiger!" findes i samme læg som "Stjernerne [Lyse Stjerner i det Høie]" (*Grundtvigs Sang-Værk* 6 1956-1964, s. 185; *Bibliografien* 154.a. nr. 12). Skriftbilledet i de to manuskriptdele er temmeligt forskellige og tyder på, at manuskripterne er skrevet uafhængigt af hinanden.

"De hellige tre Konger [Vi har en Seng saa bred og stor]" er noteret i *Bibliografien* som 154.a. nr. 11. Angående manuskripterens indbyrdes forhold i øvrigt, se indledningens afsnit Værkets tilblivelse.

Førstetrykket

Nummer i *Bibliografien* : 157.

Onsdag den 10. april 1811 blev Grundtvigs værk trykt i *Sandsigeren eller den danske Huusven*, første årgang, nr. 12: brevet (indlægget) "Hr. Sandsiger!", s. 179-183, og digtet "De hellige tre Konger. (En Barnesang)" med førstelinjen "Deilig er den Himmel blaa", s. 184-187. Ugeskriftet var redigeret af Knud Lyne Rahbek og trykt og udgivet af Andreas Seidelin, Store Kannikestræde 46, København.

Sandsigeren nr. 12 bestod af et par korte digte (s. [177]-179), Grundtvigs værk (s. 179-187), et indlæg fra redaktøren, der bl.a. kommenterede Grundtvigs indlæg (s. 188, 189, 190, 191 og 192), samt en trykfejlsliste vedrørende forrige nummer (s. 192). Hele nummeret er lagt ud i faksimile, se fanen "Fax". Se desuden indledningens afsnit Rahbeks reaktion.

Senere udgaver

"Hr. Sandsiger!" er ikke genoptrykt i Grundtvigs levetid. Til gengæld er der fundet 46 varianter af "De hellige tre Konger [Deilig er den Himmel blaa]" fra perioden. Heri er medregnet forekomst i de enkelte publikationers følgende oplag og udgaver, som datidens udgivere i øvrigt ikke havde fælles definitioner af:

- (1815) N.F.S. Grundtvig: *Kvædlinger eller Smaakvad*, s. 229-234 (inkl. "Tillæg").
- (1832) L.C. Hagen: *Historiske Psalmer og Riim til Børne-Lærdom*, nr. 18; 2.-5. opl., nr. 19; 6. opl., nr. 29.
- (1835 & 1836) [Frederik Barfod]: *Poetisk Læsebog for Børn og barnlige Sjæle*, nr. 49; 2. udg., nr. 80.
- (1843) J.C. Lindberg: *Rosen-Kjæden en Samling af Psalmer og aandelige Sange*, nr. 82.
- (1845) J.F. & R.Th. Fenger: *Psalmer og Sange til Julen*, nr. 22; 2.-6. opl., samme nr.
- (1850) [N.F.S. Grundtvig]: *Fest-Psalmer*, nr. 631; 2.-10. opl., samme nr.
- (1850) Roskilde-Konvents Psalmekomite: *Psalmebog* [1. udkast], nr. 146; 2. opl. [2. udkast] nr. 143.
- (1851) [Peter Rørdam]: *Fest-Psalmer*, nr. 633.
- (1853) P.O. Boisen: *Bibelske og Kirkehistoriske Psalmer og Sange for Skolen*, nr. 53; 2.-5. udg., samme nr.
- (1854) D.G. Monrad: *Evangelisk-christelig Psalmebog. Ny Udgave. Et Forslag*, nr. 111.
- (1856) *Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt* (Roskilde Konvents salmebog), nr. 149.
- (1856) *Nyt Tillæg til evangelisk-christelig Psalmebog*, nr. 149.
- (1856) [Peter Rørdam]: *Psalmer*, nr. 650.
- (1857) [P.A. Fenger]: *Tillæg til evangelisk-christelig Psalmebog*, nr. 728; 2.-6. opl., samme nr.

- (1869) Svend Grundtvig: *Digte*, nr. 7.
- (1870) N.F.S. Grundtvig: *Sang-Værk 2 1870, Sang-Værk til Den Danske Kirke-Skole*, nr. 61.
- (1873) N.F.S. Grundtvig: *Sang-Værk 3 1873, Kirke-Aaret i Salme-Sang*, nr. 93.

Oversættelser

“De hellige tre Konger [Deilig er den Himmel blaa]” udkom 1832 på tysk med titlen “Die heiligen drei Könige [Blauer Himmel ist so schön]” i Lorenz Siemonsens sang- og lærebog *Geistliche Gesänge und Lieder, zunächst zum Auswendiglernen für die Jugend*, s. 200-204, (da. Åndelige sange og salmer, dernæst til udenadslæren for ungdommen). Bogen udkom i København (forordet er dateret Christianshavn den 9. februar 1832). Digtet var oversat af redaktøren selv, der var kateket, dvs. korleder og sanglærer, ved Frederiks Tyske Kirke og den tilknyttede skole på Christianshavn (den nuværende Christians Kirke). Digtet indledte afsnittet “Historische Lieder” (da. Historiske Sange) og var oversat med alle 19 strofer.

“De hellige tre Konger [Deilig er den Himmel blaa]” udkom 1870 på svensk med titlen “Dejlig är den himmel blå” i *En liten psalmbok till christlig upplysning och uppbyggelse*, nr. 13. Bogen udkom i København og var udgivet af Chr.M. Kragballe. Digtet er oversat med syv strofer.

Bibliografisk beskrivelse

Anvendte eksemplarer

- Eksemplar fra Grundtvig-Biblioteket, katalognr. k ex 2. Eksemplaret indeholder hele ugeskriftets nr. 12 for onsdag den 10. april 1811 (beskåret og tidligere indbundet).
- Eksemplar fra Grundtvig-Biblioteket, katalognr. 3.2, ex. 1 (beskåret og indbundet).
- Eksemplar fra Grundtvig-Biblioteket, katalognr. 1.; i *Sandsigeren eller den danske Huusven, et Ugeskrift* (1811), 1. årgang, 1:1, s. 179-187 (samlebind af 1. årgang, beskåret og indbundet).

Eksemplar 1 er valgt som tekstgrundlag og har afgivet faksimiler til udgaven.

Sandsigeren eller den danske Huusven

Bibliografisk beskrivelse af tidsskriftet *Sandsigeren eller den danske Huusven*, klik her.

Intern varians

Der er ikke konstateret intern varians i de kollationerede eksemplarer af Grundtvigs værk.

Tekstkritik

En tekstrettelse er foretaget efter rettelseslisten i *Sandsigeren*, nr. 13, s. 208.

Anvendt litteratur

- Barfod, Frederik udg. (1836) *Poetisk Læsebog for Børn og barnlige Sjæle*. København
- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954)
- Boisen, P.O. udg. (1853) *Bibelske og Kirkehistoriske Psalmer og Sange for Skolen*. København
- Fenger, J.F. & R.Th. Fenger udg. (1845) *Psalmer og Sange til Julen*. København
- Fenger, P.A. udg. (1857) *Tillæg til evangelisk-christelig Psalmebog*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1815) *Kvædlinger eller Smaakvad*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1832) "Die heiligen drei Könige" overs. Lorenz Siemonsen i *Geistliche Gesänge und Lieder, zunächst zum Auswendiglernen für die Jugend*, udg. Lorenz Siemonsen, s. 200-204. København
- Grundtvig, N.F.S. (1850) *Fest-Psalmer*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1868-1881) *Psalmer og aandelige Sange*, 1-5, bind 2 (1870): *Sang-Værk til Den Danske Kirke-Skole*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1868-1881) *Salmer og aandelige Sange*, 1-5, udg. af J. Kristian Madsen, bind 3 (1873): *Kirke-Aaret i Salme-Sang*. København
- Grundtvig, N.F.S. (1969) *Digte*, red. Svend Grundtvig. København
- Grundtvig, N.F.S. (1944-1964) *Grundtvigs Sang-Værk. Samlet udgave*, udg. af Uffe Hansen, Ejnar Skovrup, Th. Balslev & Ernst J. Borup, 1-6, bind 6 (1956-1964): *Varianter, noter og registre*. København
- Hagen, L.C. udg. (1832) *Historiske Psalmer og Riim til Børne-Lærdom*. København
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*. København
- Lindberg, J.C. udg. (1843) *Rosen-Kjæden en Samling af Psalmer og aandelige Sange*. København
- Monrad, D.G. udg. (1854) *Evangelisk-christelig Psalmebog. Ny Udgave. Et Forslag*. København
- *Nyt Tillæg til evangelisk-christelig Psalmebog. (Heri alle de Psalmer af den nye Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt, som ikke findes i evang.-christ. Psalmebog og dennes første Tillæg)* (1856). København
- *Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt*, (Roskilde Konvents salmebog) (1856). København
- Rahbek, Knud Lyne udg. (1811) *Sandsigeren eller den danske Huusven*. København
- Roskilde-Konvents Psalmekomite udg. (1850) *Psalmebog* [1. udkast] (Fremlagt for Konventet). København
- Rørdam, Peter udg. (1851) *Fest-Psalmer*. København
- Rørdam, Peter udg. (1856) *Psalmer*. København